

Volt egyszer egy fórum

A Pedagógusok Szakszervezetének rendezvénye a Magyar Közoktatás Napja alkalmából

Ködbe vesző jövő címmel a közoktatás aktuális kérdéseivel foglalkozó, nagy sikerű fórumot tartott a Pedagógusok Szakszervezete november 12-én. A rendezvényen a magyar közélet jelentős személyiségei, szakmájuk kiváló ismerői tartottak előadást. Dr. Kolláth György alkotmányjogász az Alaptörvény bevezetésének következményeiről, dr. Soós Károly Attila az MTA ny. tudományos főmunkatársa a magyar gazdaság jelenlegi helyzetéről és jövőbeni alakulásáról, dr. Szabó Gellért a Magyar Faluszövetség elnöke az önkormányzatok tervezett átalakításáról és annak a közoktatásra gyakorolt következményeiről, Fábry Béla a Magyar Pedagógiai Társaság alelnöke a közoktatás tervezett átalakításáról és annak következményeiről és Dr. Tausz Katalin, az ELTE Társadalomtudományi Karának dékánja az új nemzeti köznevelési törvény tükrében az esélyegyenlőségről, gyermekszegénységről beszélt. Ebben a számunkban dr. Kolláth György előadásából mutatunk be részleteket azok számára, akik személyesen nem voltak résztvevői az eseménynek, és a honlapunkon sem tudják meghallgatni az előadásokat.

A Ködbe vesző jövő című fórumot a Magyar közoktatás Napja alkalmából rendezte meg a Pedagógusok Szakszervezete. A Fáklya Klub nagyterme megtelt a hallgatósággal. A jelelvőket Szabó Zsuzsa, a PSZ alelnöke köszöntötte, majd bemutatta az előadókat. A rendezvényt Galló Istvánné, a PSZ elnöke nyitotta meg, aki néhány szóban megemlékezett a Magyar Közoktatás Napjáról, arról, hogy annak létrejöttét a Pedagógusok Szakszervezete kezdeményezte 1991-ben. Olyan akciónapot kívánt a szakszervezet ezzel minden év november 22-én létrehozni, amely az aktuális költségvetési vitákhoz kapcsolódva felhívja a döntéshozók és a nyilvánosság figyelmét a közoktatás stratégiai jelentőségére, fejlesztésének szükségességére. Annak, hogy 2011-ben az érdekképviselő elöbbré hozta a Magyar Közoktatás Napját az ad szomorú aktualitást, hogy a parlament előtt már ott van az a nemzeti köznevelésről szóló törvény, amellyel az érdekképviselői szervnek igen sok problémája van. Ugyanakkor 2012 január elsejétől hatályban van az új Alaptörvény, folyamatban van az önkormányzati rendszer átalakítása, az ország gazdasági helyzete válságos. A gyermekek közötti esélyegyenlőtlenség, ahogy a gyermekszegénység is egyre nő. A szakszervezet célja az volt, hogy az országos fórumon neves előadók segítségével összefüggéseiben láttassák az elmúlt egy év eseményeinek és a tervezett változtatásoknak a következményeit gyermekeink, szüleik és a közoktatásban foglalkoztatott 200 ezer munkavállaló szempontjából.

Alkotmánytól Felcsútmányig

Az első előadó dr. Kolláth György már előadásának a kivetítőn látható címével is derűtséget okozott. Az alkotmányjogász így kezdte előadását: „Fanyar örömmel és köszönettel fogadtam el Galló Istvánné elnök asszony meghívását. Az Önök színvonalas lapja már egy éve bepillantást ad helyzetükbe, gondjaikba. Úgy látom: egyikünk se cserélne a másikkal. Találkozásunk ambivalens érzések köré csoportosul: szeretnénk biztató híreket, érveket kapni, de be kell érni azzal, hogy/ha a bajok képébe nevet(he)tünk. Fanyar derű ez.” Ezután a derűtséget okozó címet is megmagyarázta: „Két-elemű, dupla-fenekű **előadás-címem országunkról sűrítve sok mindent kifejez.** A döntő, közös kérdés ma: milyen országban élünk? Láttassék ez egy kritikus jogász szemével, elhagyva még a jogi esetek aktuál- és pártpolitikai hátterét is. Meglátják: **a közoktatási és a jogi bajok konvergálnak, egy tőről fakadnak, külön-külön alig(ha) kezelhetők.** Csak jogi-igazgatási nézőpontból értékelek. Önök persze a szakpolitikát is szóba hozzák. Reagálásom mégis csakis jogi lesz.”

Jogéletünk bakancs-miliója

Dr. Kolláth György így folytatta: „Pár évvel ezelőtt, kvaterkázva a XXI. század jogi kihívásainál Sütő Andrást idéztem: *A törvény igazsága általános és hozzávetőleges, mint a katonabakancs.* Boldogságos S.A., boldog békeidők! Mi lett (belőle)? **Általános:** (megalapozott, nem percértékű, kiterjedt, valódi megoldásra vezető norma) helyett keveseknek kedvező **egyedi.** **Hozzávetőleges:** többféle polgári méret helyett **kényszer-zubbony** típusú rendezés. A **bakancs-stílusjegy** oké. **Igazság-szolgáltatás** helyett **jog (sőt asztal) -szolgálat.** **Törvény(es)** ma mindaz, amire törvényt hoztak. Úgy adnak, hogy elvesznek. A **jog a és az állam-rezon „megújítása” a politika ágyasa:** úgy is bánnak vele, mit egy cédával. Ki se fizetik?!

Tűz van, babám?

Gya(ko)rló jogéletünk a **század kihívásaival** (globalizáció, uniós jogi illeszkedések, biztonság vs. emberi jogok, harmadik generációs és innovációs jogok előretörése stb.) értőn **foglalkozni sem hajlandó.** A jogalkotás csípőből önti a **felszínes, demagóg, semmivel sem alátámasztott, hatósági ízű, szankció-központú** regulákat. Kriminális közéletünket az állandó „bétékázás” a végletekig kriminalizálja. Jogpolitika falmelléki módon mutatkozik. **Stratégia helyett alkalmi, önérdékű, párttaktika** szab meg **évtizedekre szóló közügyeket** (lásd: **alaptörvény, túltengő sarkaltos tv-ek, „köznevelési” szópóker, önkormányzati kiüresítés**). **Drámai a visszaesés elvi, morális, szakmai és minőségi** tekintetben – a jobb jogi karok I-II. évfolyamához képest is. *Angol eredetű bon mot: oltsd el a régi tüzet, hogy újat gyújthass.* Nem megy: már a tűzoltásnál is előbbre való a folytonos (háborús) gyűjtögetés.

Drága (nem) jó manufaktúra

Rendesen, normálisan a **jog a társadalom-tudományok matematikája.** Egy jó jogszabály olyan tiszta, **mint egy matek képlet:** egy fölösleges vessző sincs benne. **Fényévnnyire távolod(t)unk** ettől. Nem értük még a gödör aljára. A minisztériumok jogi szakapparátusa lebénult, a bizalmatlanság fojtogató. Külső kegyencek, baráti ügyvédi irodák eredményelvű felelősség nélkül, drága manufaktúrában, néha kilóra hozzák-viszik a normákat. Olykor pironkodnak egy kicsit, aztán passzolnak. Felelősség alkotmányértésért, uniós jogsértésért sem kint, sem bent nincsen. *Bon mot: foga(da)tlan prókátorok éber kómában fabrikálják a \$-tengert.*

A 21 itt nem jó nyerőszám

A **demokratikus jogállamiság** szempontjából **katasztrófa-sújtott területté** váltunk. A „**nem ortodox jogi kultúránk**” láttán **eltorzult arccal fogják a fejüket** külhoni barátaink, kollégáink. A jogállamiság - a törvények uralma - következő válfajait munkálta ki az AB 2 évtized alatt: *jogbiztonság, kiszámíthatóság, normavilágosság, hatalommegosztás, az eljárási garanciák védelme, a formális jogállam és az igazságosság kapcsolatrendje, az alkotmányos büntetőjog mibenléte, a felek eljárási pozíciójának korrekt megállapítása, s benne pl. a fegyverek egyenlőségének elve, a közigazgatási határozatok bírósági kontrollja, a közigazgatás törvény alá rendelése, az alkotmányos szervek együttműködési kötelezettsége, a közhatalmi szervek demokratikus legitimitása, a közjogi érvénytelenség megállapíthatósága, a minősített többség megkövetelése, az alapjogi kétharmad vizsgálata, az ígervények sorsa, a*

bizalomvédelem, a szerzett jogok védelme, a várományok sorsa, a visszamenőleges, negatív jog tilalma, az időmúlás jelentősége és az alkotmányos idő lehető kímélete. 21 tétel, egyiküknél sincs fejlődés 2010 II. féléve óta, rohamos romlásuk tény.

Borsó, fal, szóinfláció

Sem kiérlelt, valós államfilozófia, sem garanciát jelentő, eurokonform jogfilozófia, sem ezekkel szinkronban lévő szakpolitika nem készül. Enélkül: évtizedekre szóló húzóerő híján, sőt korrekt diagnózis, reális koncepció nélkül „ország-megújítani” hazardírozás. Erős Európa, erős honi állam mint szlogen tarol: tartalma, mélységélessége nincsen. Mitől erős egy rendszer: vagy a szuronyok er(d)ejétől vagy a társadalmi legitimitációjától. Sem ez, sem az - itthon. Pozitív karakter helyett közöny, kivárá, félrenézés, esélyvesztés, forrás-kivonás. Társadalom-szervező elv 3 lehet: **demokratikus jogállamiság, felsőbbbségi diktatúra, káoszba hajló anarchia. Mintha egyszerre mindhárom érvényesülne. (...)**

Futball-háború Európa szívében?

Az **alaptörvényről itt csak 3 noteszlap**. A)Magyarán szólva: alkotmánytól lepukkantunk felcsútmányig. Jellemző: eddig is alaptörvény volt a rendszerváltó alkotmányunk, a minőségi-elnevezésbeli váltásra való hivatkozás kamu. B)Eddig nem volt szó szerint nevesítve a kódexben a hatalommegosztás, de intézményesítve igen. Innentől, a szó belekerül, de valós érdeme, garanciája eltűnt a független intézmények, posztok megszállásával, leépítésével, ártó megrendszabályozásával. C)Alaptörvény és miliójje: **egy ország mehet tönkre abban, hogy az alkotmányos demokráciát futball-ütközetnek nézik.** Mintha Felcsút kihív(hat)ná a Barca-t. (...)

Fújt a bíró?

A jogalkalmazásról: a széttartó tendencia gyorsul, mélyül. A biztonság, a jogegység és a jogegyenlőség, a törvény előtti egyenlőség, a bírói függetlenség, azaz a komplex joguralom a hétköznapokban is gyakran sérül, alul marad. Amit kikezd a pártos jogalkotás, a végletekig leronthat a megrendült igazságszolgáltatás. Negatív áttörés még nincs, de sok hajszálrepedés, részrehajló verdikt már van. Az ügyészség lebeg, mint Mohamed koporsója, felelősségének alanya sincs. A gyorsítás szlogenje mindent visz, ám e megoldások rendre kontra-produktívak. Elvben a hatóságnak mindenki alárendeltje, de épp ezért senki, sose lehetne a kiszolgáltatója. Mindinkább az. Elkeseredett jogvitáink fenevadak végső küzdelmét modellezik. Ettől a jogászi szakma krémje, már a zöme is szenved: mi kapjuk a szemrehányást.

Kinek mi jár, vagy adható?

Sarkalatos jövő? Nagyrészt elment a hajó. Nem a 28 kétharmados törvény kiizzadása a kulcs, bár az se megy, pláne nem fair módon. Az alaptörvény önkényesen, hibásan átírt kulcsfogalmakat (pl. a közteherviselésről), ezért év végéig a teljes, százezres központi és helyi joganyagot át kellene szűrni miatta. **3 kosár képezhető:** kvadrál az újjal is, kiiktatandó, módosítandó. Ilyen munka nem folyik. Krédó a nemzetközi erőterben: a **szabad, fair választás esélye, igen vagy sem. Vizsgakérdés: a 4 választási alapelv (általános, egyenlő, közvetlen, titkos) szavatolható-e, továbbá mit is akarunk mi a határokon túlra. (...)** *Kasszandra-vízió: lehet, hogy az ellenzéknek egy erős, külhoni léptékben is következményekre*

vezető lépése marad: a következő általános választás teljes bojkottja. Abból ért ország-világ. Ismétlem, csakis jogról, nem pártokról beszélek.

Tanuljunk Bibótól

Okról és okozatról, nem lehetségesről és tilosról, pikírt leszólásról és morális minimumokról. Újságírók, elemzők immár eljutnak oda, hogy *anyám, én nem ilyen lovat akartam*. Nem ezt várták, csalódtak a közpolitika bornírtsága, nivótlansága, hozzá nem értése miatt. Előre látható volt! Nem ugyanaz bármiről 3 ütős, sértő, lekezelő mondatot mondani, mint azt a problémát értően rendbe rakni. **Brüsszeli megfigyelés, Magyarország 20 éve egy mondatban: az egyik győzni, a másik kormányozni képtelen.** (...) **Ám abszurd vége lesz, ha a természet, a gazdaság, a társadalom törvénye(szerűsége)it a jog normája voluntarista módon legyőzni szeretné.** Csak veszíthet, kár tankönyvbe illő példabeszéddel hozsannázni. Nem sportszerű elragadtatottan dicsőíteni azt a szándékoltan hamis húzást, ami bár jól hangzik, de **etikátlan, parasztkiváló, céljában és eredményében ártalmas. Ilyen közérdek nincs. Tanuljunk Bibótól!**

Megnyugvás, kiszámíthatóság

A helyreállítás esélyeiről, feltételeiről, alternatívákról, megalapozás és metódus kell(ene) mielőbb mindehhez. (...) Néhány **peremfeltétel:** visszatérés a 89-es alkotmányhoz, annak modernizálása pl. a Petrétei-variáns felfrissítésével. Az ügyészség azonnali kormány alá rendelése. Új, az állam felelősségét intézményesítő jogalkotási rend kiépítése. A független posztok megszállásának korrekciója. Az emberi jogok visszaszolgáltatása, a hatalom korlátjaiként való tétélezése, az eszázadi, uniós alapjogi charta és jogi modell átvétele. (...) **Megnyugvást hozni a társadalomra, békés építkezést hirdetni 3-5 év kiszámíthatóságával.** (...)

Alaptörvény elemzés

12 kulcs-megállapítás az alaptörvényről

1) Egy demokratikus állam alaptörvénye filozófiájában, alanyi körében, keletkezésében, közreműködőinek szerepében, döntő tartalmában, funkciói tiszteletében, garanciáiban és kihatásaiban **lényegileg más**, mint ami Magyarországon készült. 2) Az alaptörvény vesztesre áll bármely fontos és mérvadó adekvát európai anyaghoz, és a hatályos magyar alkotmányhoz képest. 3) Futball-perspektívából és **focista attitűddel tilos alkotmányozni.** Ez nem győztes-vesztes végeredményű „játék”, és végképp nem a kisebb(ség)et, a gyengébbeket, az alul lévőket megtipró, a játékszabályokat menet közben átalakító küzdelem. A többség sosem lehetne eléggé előzékeny az elesettekkel szemben. Ott startolna a munka **helyesen, hogy a többség (túl)hatalmát kell korlátozni az önkény esélyét kizárva. Itt épp’ ennek az ellenkezője volt, s van.**

Alkotmánytól Felcsútmányig?

4) **(Mű)hiba alaptörvényben aláaknázni a későbbi parlamentek és kormányok helyzetét, mozgásterét, cselekvési autonómiáját.** 5) **Az Unióban** egy alaptörvény (igen nagy részben közös!) értéktartalma, de ideológiailag és pártalapon semleges, stratégiai léptékű, távlatos normaköteg: **általánosan elismert elvek, szabályok és modern kihívások válaszának együttese.** Napi taktikai szempont, időszakos pártérdek nem determinálhatja. (...)

6) Kitől, mitől félnek ennyire a megalkotói? Dermesztő válasz-variációk volnának. Bornírt próbálkozások íve az ún. nemzeti konzultációtól a népi hatalom-gyakorlás megnyirbálásáig. ***Last minute szemlélet: mintha kakukk-fészek készülne?! Egy lebutított, kisszerű, hamis bonapartizmus tolakodik elő. Így jutottunk el az alkotmánytól egy Orbán-pátensig, egy „felcsútmányig”?!***

Hungarikumok mint jogtételek?

7) ***Nélkülözte a házszabályszerű előterjesztést:*** riasztó példák vannak mennyiségi és minőségi vetületben vele kapcsolatban. 8) ***A semmiből jön, és jóhiszemű olvasatban sehová sem tart. 1938-at kísérelték meg vegyíteni 2011-gyel,*** eredménye a 70-es évek közepének tekli-meklije. 9) ***Ideologikus, olykor vallási primátust képező tanok, képzetek és hamis szakpolitikák foglalatja nem lehetne*** egy alaptörvény. 10) ***Alapjogi és alapvető kötelezettségeket illető felfogása középkori, tankönyvi tételeket leromboló, avított és diktatórikus.***

Jogszolgáltatás helyett államcél?

11) ***Közjogi alapvetésnek titulált jogállami rükverc, zavaros párt-dekrétum*** született. Semmilyen jog-összehasonlítást nem bír ki. (...) ***Tarvágásra ítélve minden autonómia,*** mintha egy központból bármi jól kormányozható volna. Az utóbbi 20-25 évben a mainál rosszabb államigazgatás nem fungált. Esélytelen, finanszírozhatatlan, rendszer-filozófiailag káros, idegen, kontra-produktív maga az elv is. Önző gyermek attitűdje.

12) Egy pedagógus ***leendő jogvitáján modellezve*** felháborító jogbizonytalanság, esély-vesztés jöhet a 28. cikk nyomán. Nem elég a törvény, jönnek a döntő mellékszálak, egyéb szempontok?! Nemigen lesz így se igazság-, se jog-szolgáltatás: államcél az aduász?! Gyerekszáj jobbról: én törvény-megmondó akarok majd lenni! Hetedízigen!?! Nehogymár!